

Hostina

Bohumil Hrabal — z českoji perekłav Jan Maksimjuk

Vy nikoli ne bačili i ne mohli bačyti toho, što na vlasny očy bačili my. Kosim my kormovuju kukuruzu i raptom Janeček kaže, ode je dzik, poradočny kaban, skoč po moju flintu! I ja zbiēhav po joho lankasterku. My vže tyždeň času jiēzdili traktorom kruhom kukuruznoho pola, poseredini zostałasie še neskošana pliēška, i v jôj byv toj dzik. Nu to my ostorôžno brukočem u tój kukuruzi, a tut z jijiē vybihaje taki rosły kaban, što my až perelakalisie. Ničoho podôbnoho vy nikoli ne bačili i vže ne pobačyte, Janeček, polovničy, kotory kulhaje, pryložyv lankasterku do pleča i vystryliv, ale kaban pobiēh daliēj, tože kulhajučy, jak naš ochotník Janeček, i obadva biēhli štoraz pomaliēj, a my biēhli za jimi, tomu što dla nas ne bylo liêpšoho delikatesu, čym pravdive mjaso z kabana i do toho dikoho. I tak my pudbihali, čas od času čekajuci, poka nas dohonit kulhavy Janeček, i perez pole koło liësu dokulhalisie do paístvovojo šosy. Vybihíš na asfalt, dzik zvôlniv, ale tôlko tomu, nu, takoho vy nikoli ne bačili, što tam same na ščastie projížďav trabant i tak luponuv kolasom kabana v hołovu, što sam zjiêchav u rôv, a kaban upav na šosu. Ale koli my dobiēhli, sami viêdajete, jakije žyvušcy tyje diki kabany, naš paršuk ustav na nohi, ubiēh do rova i poduv z našojo gminy prosto v lisok Psarci v gminy Přerov, ale tudoju na ščastie projízdzala baba na rovery, i my jijiē stiahnuli i konfiskovali její damku, ale Janeček ne vmiēv jiēzdit na rovery, i my posadili joho na sidloľko i pchali, kob chutčej honiti ranianoho

kabana, ktorý dva razy poraniany musiv deš zaderžatisie. Ale taja baba stała biēhčy za nami i kryčati: Złodijiē, ukrali mniē rovera, złodijiēē! I tak-o my biēhli spotiēly, kažny z odnoji storony trymavsie za rul i pchav, teper uže po povjatovuj šosiē, rover z Janečkom, ktorý dodavav nam odvahi i siły, tak što my, zasôpšysie, bačyli, jak dzik ubiēh u sioło, ale my vže tože byli v seliē, a tomu što siête bylo pered samym poľudniom, dovediany do odčaju kabana čut' ne umlivav, tiahnuv za soboju odnu nohu i puskav čyrvonu farbu, kotorá nas doveľa, takoho vy nikoli ne bačyli i ne pobačyte, prosto do škoły. Tam uže Janeček zoskočyv z rovera i pokulhav za kulhajuščym dzikom do četverooj klasy, a v tój četvertuj klasi včytelka akurat miēla z ditima lekciju pryrody i same prochodiła toje, jak domašniu sviniu vyhodovali z dikoji. Tôlko pospiēla pro siête rozkazati i vkažôvkoju pokazati na mapi malunok sviniē, jak rozletiēlisie dvery i do klasy vbiēh kulhajuščy dzik, ubivisiē mižy ľavki až pud samu katedru, krov z joho sikała ciêly čas, a po chvili do klasy vbiēh kulhajuščy Janeček, naš ochotnik i dyrektor spuľdzielni, ktorý za ochotu dav by poviēsitisie, učytelka ostovpeniēla, diéti navet' ne pikali, Janeček dokulhav do katedry i pryciēlivsie, a kaban nastoburčyvsi, kob zaatakovati, i Janeček pudčas toho kabanovoho skoku vystryliv dzikovi prosto v lyč, dzik proletiēv, Janeček odskočyv i pokulhav do okna, ale perše čym vôn môh znov vystryli i perše čym kaban môh znov joho zaatakovati, dzik raptom perevalivsie i zacharčav, vypručujučy nohi, z lyča jomu valiła krov i roztrikaľasie po škôlnum pomosti. My gratulovali Janečkovi i diakuvali jomu za toje, što odvezem dzika do sebe i doma joho rozberem i zrobim z polovničoji časti, to značyt z podrobuv i pečonki, baliēu paprykašu. Učytelka opometaľasie i z vkažuvkoju pudyjšla do ležaščoho dzika i skazała: Diéti, vy byli sviēdkami nadzvyčajnoho vidoviska, teper podivieteň siudy, o-siête ochotniki nazyvajut lyčom, a o-siête ikłami, bačyte? Nam dovešosie počekati, poka včytelka dohovoryla pro dzika vsio, što znała, a što ne znała, skazav diétiam Janeček. Potum my zašmorhnuli pozýčanu verovku na noziē dzika i vytiahnuli joho na sviēt Božy pered škoľu, i Janeček poprosiv mene, zmiľusie i znajdi fotografa, bo chotiēv zniatisie z čerevikom na hołoviē toho dzika i zo strélboju v ruciē. Ja puišov po ľavočnika, ktorý tože byv ochotnikom, ale vôn uže sam opustiv roletu svojejí ľavki i z aparatom biēh do škoły. Tym časom na miēstie prybíeh starý mistivojoji polovničoji spôłki, ohladav dikoho paršuka i kosoočyv od zazdrosti, bo takoho kapitalnomo dzika v našum krajovi my vže davno ne bačyli. Janeček pryniau peremôžnu pozu, z občasom na uchovi dzika, my dva v robočych kombinezonach lahli naprotiv sebe z dzikom poseredini, starý polovničoji spôłki chodiv kruhom nas i mučyvsie od toho, što bačyv, a ľavočník sfotografovav nas dla pevnosti dva razy. I na siête pryjšov sekretar polovničoji spôłki, prybíeh zo strélboju, jakby byla šče jakajaś potrêba, ale kaban byv uže mertvy, tomu vôn chvilu zabaviv, nachvalujučy majsterški strél prosto v lyč, a potum vony potichu naradžalisie z starým mistiovych polovničych i dobre naradilisie, bo pudoždali, poka my vzialisie za verovku i chotieli zatiahnuti dzika do šosy, kob ja môh skočyti po traktora i połožty dzika na prycépu. Tohdy raptom starý polovničych kaže, lude, siêtoho dzika pokiňte, vôn ne je vaš... A Janeček kaže, a chto joho zastrêliv? Nevže ty? A sekretar kaže, to niē, ale siêty zviēr upav u našuj gmini, a tam, de zviēr upade, tój polovničuj spôłci vôn i naležyt... I zasmijavšie, i poter sobiē ruki, i starý zasmijavšie, ale Janeček natopyryv ušy, a my zomknulisie nad šerstieju i dikoju krovleju i divilisie na Janečka, a vôn kryknuv pohrôzlivym hołosom, to môj dzik, ja joho pudstrêliv, a tut tôlko joho znajšov i zneškodiv... Ale sekretar i starý polovničoji spôłki smijalisie i kazali, tak, ale podľug polovničoho prava... i ne dokazali, bo dobiēhla taja baba z hołovnoj šosy, pokazała na nas rukoju i zakryčala: Złodijiē, ukrali mniē rovera... A Janeček jôj odkazav, berête sobiē joho, my honili siêtoho-o tut, ponimajete? I strélboju sturchnuv v ucho kabana, a baba vziała rovera i rozvereščaľasie, draniuhi, skinuli mene z rovera, ja od siêtoho zanedužaju... a Janeček skazav, idiête, diadino, ja vam za siête dam krolika, ja je Janeček z Velenki, ale! Toho dzika ne oddam! Vôn môj! My divimoś, a do šosy dojizdžaje naš traktor i z joho vyskakuje ne chto inšy, jak starý našojoji polovničoji spôłki, sam Hamaček. Vôn odryvaje zrok od dzika i gratuluje strylcioví, i kaže, to bude hostina! A starý mistivojoji spôłki kaže, tak, bude, ale v nas, bo to kaban, ktorý dojšov u nas... u vas pudstrêlany, ale dojšov u nas, tomu vôn naš... Ale my divilisie na strylcia Janečka i našoho staršoho, a toj skazav, kaban je naš...

i my potiahnuli kabana do traktora, a koli vže nachililisie, kob połožiti joho na pryčepu, i koli vže joho pudniali, doskočili člonki mistiovoji polovničoji spôlki i stiahnuli kabana znov na šosu... my znov joho pudniali, a mistiovy ochotniki znov joho stiahnuli... i tut Janeček schvativ strôlu, załadovav jijiē i veresnuv, jak nam kabana ne dašte, to zaatakujem! A staršy z sekretarom i ľavočnikom kryknuli, jak kabana połožte, to zaatakujem my!.. a Janeček kryknuv, ne rušte kabana, bo stanu agresivnym! I pudniav strôlu. Tut i sekretar pudniav strôlu i kryknuv, jak tôľko tknete kabana, to do vas vystrylu! Prybiēhli še inšy lude, inšy člonki polovničoji hromady, a i zvyčajny lude, tomu što našy sioła nikoli ne lubili odno odnoho, chvatiło, kob buračane pole hraničilo z buračanym polom druholo sioła i kob švadrony babôv pryblížylisie do sebe na dosiah matyčki, to pomatyčili sobiē hołovy tak, što až musila pryzdžati karetka, a što vže kazati, koli b u vlasnum seliē vony pozvolili zabrati kabana, na kotoroho miêla ochotu ciêla vjoska. I chto znaje, jak siête skôňčylosie b, bo my vže bralisie za borki, z mene vže stiahnuli roboču bluzu, a susiédovi odorvali rukav, i Janeček uže odtiahnuv kurok strôly, koli odčynilisie vsiē okna, odno za odnym, z takim miýom cvakaniom zašcypok, okna povny diti, i včytelka kryknula: Miý diéti, tut bačyte, majem jakraz obyvatelške vychovanie, tut bačyte, jak ne poininny vyryšatisie mižynarodny diľa, tut bačyte, što značyt podiélana Koreja, što značyt podiélana Nimečyna, što značyt podiélany Berlin. Tovaryš i tovaryški, kryčala včytelka, de vaš rozum, o-siêty odvažny strylec uratovav nas u našuj klasi, połožyvšy siêtoho veličeznoho, strašnoho zviéra, podajte sobiē ruki, zrobiete spôlnu hostinu i zjiesťe siêtoho dzika razom, na neutralnju terytoryji, naprykľad u Staroj Vestci, u hospodi i restauraciji Start... Chvilu bylo ticho i z głosnika gramofonu počuvsie zvonok, stało še tišej, lufy bezmała skryzovanych lankasterok bliščali jak znaki mišnenškoji porcelany, ja trymav za šuju staroho Cuca, na kotoroho zdavna v mene byla chrapka, a vôn miêv u svojôj lapi môj odorvany rukav. Staršy vystupili doperedu, i naš skazav: Ja dumaju, što tovaryška včytelka v čomś maje raciju... A staršy mistiovoji spôlki potaknuv i skazav: Zhoda, połožete kabana i odvezite do Startu, a my dohovorymsie, koli ustrojiti spôlnu hostinu... Učytelka i diéti oživilisie, pokinuli skameniely pozy jak u fotografa, i včytelka kryknula: Diéti, my byli sviédkami nadzvyčajnoho zdarenia, tut bačyte nahladno, jak treba vyryšati mižynarodny konflikty, jak by zrobiv Komensky... Ditiačy licia znikli, okna pozačynialisie, a potum, koli my vsiē družno, vôsim čołoviēk, lohko zakinuli dzika na traktor, z krykom vyhornulisie zo školy diéti, kolory jichnih šapok i košulok hrali na sonci, diéti vereščali, bilisie kułačkami, šturchalisie v plecy i tovkli odno odnoho sumkami, radujučsies z toho, što vony vže na dvore, što jdut dochaty, ale my dumali, što radujutsie i kryčat čerez nas, što oddajut nam čest', i Janeček, opirajučsies na strôlu, poklonivsie jim i podiakovav, ale žemerva probiēhla koło nas z viskom, i siêta kolorova orkiestra pomeľa kudyś daliēj, do sažalki, kotora po svojôj poverchni ponesla tyje diétski kryki i rev na vsiē storony sioła i vhoru do neba...

Polovniča hostina ne obujšlasie bez incydentuv, jak i samo vmerlylienie dzika. Pokôlko našy ochotniki bôlšy ľakomci na jiēdlo, čym tyje z Přerova, naš staršy postanoviv, što z podrobuv bude gulaš, stehna i mjaso od chrebta zroblatsie na diko z šypšnovym sosom, prykupitsie deset' kilo svininy, zmišajetsie z reštoju mjasa i zrobitsie dla kažnoho ochotnika małaja kovbasa. Přeruvskej odnak chotieli, kob stehna i chrebet zrobiti tak, jak robitsie pečana svinina, z knedlikom i z kapustoju. I znov protiv sebe vstali staršy i sekretaré, i znov na sebe kryčali i hrozilisie, što pro hostinu vyryšyt strylanina, ale kirovnik restauraciji skazav, što v krajovi vže dosyč bidy, što my še ciêly čas žyvem u pohraničnum přemyslôvskum krajovi, i što v nezhodi dojšlo do toho, što byli vybiti Słavnikôvci, a potum Vršôvci, kotory pomahali Přemyslôvciam vybiti Słavnikôvciuv, kob nakuneć toj ostatni Vršovec počekav Přemyslôvciuv i zabiv ostatnioho korola z rodu Přemyslôvciuv, tak što teper vyberem zołotuju seredinu, z chrebta zrobitsie kaban na diko z šypšnovym sosom, a zadni stehna zroblatsie jak klasyčna pečana svinina, kob, koli vže dojšlo do prolijia krovie kabana, ne dojšlo do grupovoju strylaniny še pered tym, jak zjiesťi dzika. Toho večera v seliē Stary Vesteć zyjšlisie ochotniki z oboch spôlok pud vyhladom, što odnočasno idut na ochotu v liēs zo strôlbami i polovničymi nožami pry bokovi. Staršy, perše čym zasiesti,

proviéryli ubikaciji i pudvôrok, čy stôl je dorohi odstupu, koli b dovełosie vtikati, koli b treba bylo vtečy. A potum my posiadali, ne peremišavšie, ale kažna spôlka ochoťnikuv miela svôj dovhi stôl, od rania do poľudnia my nosili joľovy hulki i ozdabiali žyrandoli i stiény, jak pudčas ostatnioji nahônki. I byla muzyka, na harmoni hrav pan Kučera z Vykani, i vôn miêv barabanščyka, kotory bubnom zastupav basy, u jakich Kučera byv slabšy. Ale zatoje joho spiêv! To bylo štoś tak choroše, što my tože spivali, a v pauzach jieli toj slavny polovničy gulaš, nałożany do hľubokoho puvmiska až po berehi, i pili pivo, braničke pivo, i mocovalny likiery, i rum šklankami. A za kažnym ochoťnikom na višakovi visila joho strôlba, i koli kotory polovničy išov do ubikaciji, to brav z soboju svoju strôlbu, bo kažny polovničy dobre pometav, jak to vyjšlo z Słavníkovciami, a potum z Vršôvciami, kažny viēdav dobre še zo škoły, jak Přemyslôvci skazali Vršôvcium na hostini, odložete šablí, odložete mičê, tak lepi bude hostiovati, vy že u nas... i jak Vršôvci posluchališie, a poseredini dikoho kabana raptom Přemyslôvci kinulisie na rozzbrojanych Vršôvciev i porubali jich što do odnoho, za vyniatkom odnoho, kotory potum pomstivisie. A še my vziali z soboju artysta pana Jarušku, toho, kotory raniēj trymav antykvaryjat u Prazi i vystavu z ryžboju, ale teper uže mnôho liet žyv u nas u liesi i na maskaradnych balach robiv vsiaki zabavny štučki i žarty, chvatiło jomu machnuti rukoju, i kažnu minutu z joho ruki vypadav abo mužčynski picir, abo babška šmotka, a pudčas sokôlškoho karnavalu vôn zrobiv takuju hoľu babu, kotoru prymociovav do svojich čerevikuv i tanciovav z joju i robiv figury v tanci tak dokladno, što vona vyhladala jak žyvaja. I sietu babu vôn vziav na prýcepu z soboju, kob, po-perše, znov nas rozveseliti, a po-druhie, kob tyje z Přerova bačyli, chto my je i koho mižy soboju majem, bo ničym takim ne mohli pochvalitisie v cielum vojvodstvi, ne kažučy pro jakoješ sioło. I tak vono bylo, jak tôlko nastupiv siety taneč z hoľou panienkoju na stoliē, my vsei revli od ekstazy, ale přeruvciē byli smertelno bliedny, kipiel i zazdrosti i divilisie v inšy bok abo sidieli v ubikaciji zo strôlboju tak dovho, poka Jaruška ne peretanciovav... ale tohdy začali podavati pečane na diko, my jieli joho z chorošym šypšynovym sosom i palfijôvskim knedlikom, a koło knedlika byla ľožečka baranciôv, ale přeruvciē, jak siete zobačyli, to vdaivali, što jim pudymajetsiē Žoľudok i chočetsie bloati, kob pokazati antypatyju do zamovlanoho nami jiēdla... a potum Jaruška znov tanciovav na stoliē i my pudniali do hrudi toji joho lalki kiliški, a Jaruška potiahnuv za štoś i vlončyv mechanizm, i z hrudi poteklo čyrvone vino, i my pili za zdorovje slavnoho strylcia Janečka, a přeruvciē čavkali i murkotali od rozkošy nad kapustoju i pečanym z dodatkom palfijôvskoho knedlika. I tak pan Jaruška tvoryv zabavu, muzyka hrała, a pan Kopřiva z Vykani spivav, što my jomu skazali, a pokôlko vôn byv na našuj storoniē, to staršy polovničoji spôlki z Přerova zakazuvav pisniē, jakije tôlko prýjšli jomu do hoľovy, ale pan Kopřiva vse jomu jich zajhrav, tohdy staršomu perestało smakovati i vôn tolki piv rum z kružki. Pan Jaruška tanciovav i z hrudi perestało tečy čyrvone vino, ale Jaruška potiahnuv za inšy mechanizm, siete bylo, koli my vze tôlko pili i časy vyzvoniuvali desiatu, i taja lalka rozgaračyla nohi, i z jej žyvota začalo tečy bielle vino, burgundškie abo moravškie, a my vze ne pudstavlali ni kiliškuv, ni sklanok, a pili odrazu z-pud jijiē, a tak sprytno, što vsioho tôlko trošku pooblivali našy polovničy kamizelki i kurtki. A staršoho přeruvciôv siete tak rozdražniło, što vôn ustav i tiažko posadovivsie na krēsli koło pana Jaruški, i z žalom divivsie mutlavymi očyma na stôl, i što vôn tam zobačyv? Koło mišočka z titiunom ležav diétski svistolik, taki mały svistolik, jakije my robili, koli byli diťmi, odstavaj svistoliku, odstavaj, i staršy usmichnuvsie do toho svistolika, a svistolik usmichnuvsie do polovničoho, i toj ne vderžavšie, uziav joho v ruku i svisnūv jim dva razy, ale potum perestav, a ciela sala zamovkla, a naš stôl začav rehotati, bo z toho svistolika vyletieľa saža, i ciely tvar staršoho byv u sažy, preč čorný, i ruki tože, i vôn schvatit strôlbu zo stiny i kryknuv, što za sietu haňbu Jaruška zaplatit krovleju... našy tože schvatilisie za strôlby, nu i rešta ochoťnikuv z Přerova schvatiła svojiē dubeltôvki i štucery, i tôlko odin pan Jaruška byv na stoliē i obnimav hoľu lalku, u kotoroji zo šmotki teklo burgundškie i puvdenno-moravškie vino, ale ne bylo ni ruk, ni kiliškuv, ni hub, kotory pudstavilisie b pud ciurok vina, i tohdy pan Jaruška ticho skazav: Čy že ja vas prosiv, kob vy jim svistali? Vam ne treba bylo zvoročuvati vvahi na joho... Zrobiłosie ticho, i vsei rozsudili, što staršomu na samum dieli ne treba bylo zvoročuvati vvahi na

svistolika, na kotorum jomu nichto ne prosiv hrati. I vôn poviēsiv strêlbu na višak, a pan Kopřiva znov zajhrav, i barabanščyk jomu hože pudyhruvav basom na barabani i taliérkach, ale zabava še ciêly čas byla rozpołoviniana, daliēj byli dva stoły, a hołovy grupovalisie i nachilalisie nad seredinoju kažnoho stoła, usiê smijalisie, ale tôlko z tych žartuv, kotory chtoś skazav pry svojôm stoliê, kažny stôl miêv svoju pravdu, svoje žarty i svôj smiêch tože tôlko dla sebe. I znov pan Jaruška, kotoromu vže nadojiēlo tanciovati z hołym manekinom, jakomu z hrudi tekło čyrvone vino, a z mižynôža burgundskie biêle, położyv na odkladnôm stoliê dviê truby i odno eufonijum, i našy ochotniki vziali jich, dvoje navet' pošarpalisie za odnu trubu, chutko nastrojilisie i siêli na sceni, i raptom v sali zahrymiêla zusiêm inša muzyka, radost' vstupila vsiêm u tiêlo, my stojali jak ochotniki odin koło odnoho, bôk ob bôk, i spivali, i radovalisie dušoju, jak našy polovničy vmiêjut hrati, tymcasom jak pŕeruvciê pobliêdli še bôlš i divilisie na pomôst i byli jak oglušany, a dvoje začalo davitisie, hołosno davitisie, znali, što vže nikoli nam ne dorumniajut, chiba što tak, jak toje zrobili Přemyslôvci z Słavníkôvciami, a potum z Vršôvciami, pozabivati vsiêch u hostini, po mičovi i nakuneć po kudeli. Vony nas tak nenavidili, što my nad jimi miêli perevahu v tulkoch diľach, a my ne zdavali sobiê spravy, jakuju olivu i jaki gaz dolivajem do našoho rozbałachtieľohho ohniu. Nu, posli siêtoji poražki vony ne opometajutsie, siêtoho nam nikoli ne vybačat, tiêsyvsie ja, koli divivsie na tych vartych žalu ochotniku z Přerova, tych pŕeruvciôv... Ale jichniomu staršomu raptom vernuvsie dobrý humor, vôn potichu vsmichnuvsie do sebe v nutrê, napavšy na jakiś dobry plan, dav nam zajhrati še pjať kuskôv i navet' bôlš, a sam radivsie zo svojimi, bo vôn byv najliêpšy trubač, poradivsie i potum vykinuv kozyr, kob my dali zajhrati joho kapeli, a my vže znali, što to byli fachôvci, siête treba bylo pryznat, jichnia duchovaja orkiestra byla najliepša, i što vony zajhrajut nam štoś kameralnoho, O sole mio, na što našych mužyckich mozgôv z kafajoram ne chvatit... i pan Jaruška zabrav instrumenty od našych trubačôv, kotory oddaval i jich neochôtno, i odin za odnym peredavav miêdny instrumenty pŕerovciam, tyje vyjšli, rozgaračylisie na sceni i napravdu v sali ozdoblanuj jolinoju počułosie O sole mio, prybîeh i kuchar v partuchovi i zasluchavšie, i nakuneć i my odčuli, što prynajmi v siêtum i siêtym pŕeruvciê nam dorômniujut, što teper bude zhoda, velika zhoda, tomu što O sole mio, siête i my mohli zajhrati, ale jichnie vykonanie... ale raptom kruhom tych trubačôv začalo rozpsychuvatisie čorne obołoko, bo vony trubili z dušoju, i čym mucniê duli, tym štoraz bôlš vydvali lohkoji sažy, vony ne chotieli puddavatisie i trubili daliēj, ale potum rozkašlavsie peršy trubač i zbiêh zo sceny, a za jim rešta trubačôv preč čornych od sažy, a my zachodilisie od smiêchu i čut' životôv ne ponadryvali, ale dla pŕeruvciôv to byla znevaha nad znevahami, to bylo pohaňbovanie prycastia, to bylo štoś strašnoho, nad čym my zavčasu ne podumali i zavčasu ne dodumalisie, što pan Jaruška spočatku svistolikom, a teper tymi trubkami pudstrojiv. Posiêjav pomíž nami tuju samu nezhodu, jak pomíž Vršôvciami i Přemyslôvciami, jak uperuč mižy Prahoju i Libicami... i tut ochotniki z Přerova schvatili strêlby zo stiny, kelner i kuchar dali drała do kuchni, i my tože schvatili svojje strêlby zo stiny, i stali protiv sebe nevskrovito z pudhotovlonymi i odbezpečanymi strêlbami, i chватiv by odin falšyvy ruch, kob usio skôncylösie ohulnoju słowjanáskoju strylaninoju, koli ticho odčynilisie dvery i čyjaś ruka perekrunuła vylončnik i zhaslo sviêtlo... i potum chtoś vujšov, i raptom my zobačyli osviêtly hrudi zaviêšany odznačeniami, i perelakalisie od siêtoji zjavy, a tyje ordery ciêly čas byli osviêtly i bliščali jak proroctvo i johu znak, jak ruka, kotora pisała na stiniê mene tekel... i raptom tyje ordery oddalilisie do stiny i znov stało jasno, i ja zobačyv, jak taja postać odvernułasie, i tam stojav komendant posterunka, vyšpachlovany jak na vesièle, i baterejkoju še vse pudsviêtluvav od spodu svojîe ordery, kotory dostav za zasluhi od pañstva i partyji, vôn usmichnuvsie i skazav, siadajte, hołubčyki, i hostijute daliēj, ale zo mnoju! Pryjšov, jak use, u odpoviêdni čas... siêv i dav znak do kuchni, kob doneсли na stôl, miêv tam schowane dla sebe, i ne tôlko dla sebe, ale i dla ciêloho svoho posterunku, od oboch daniuv toje, što sobiê vybrav, a siêv vôn razom z pŕeruvciami, takim sposobom dajučy znati, što peremôžciami budut Přeruvciê, a jichni staršy, čorny od sažy, odrazu vykryknuv: Komendante, ty nas vyratovav, ne viêdaju, što my zrobili b, koli b ne zjavilisie siêty tvojiê ordery, ty vniôs poradok, spokuj i mir... a ty! I pokazav na Jurašku, ty artysto, ty z nami odnoho vypješ,

za cholera ne odmovišie, bo ty je intelektualny vinôvnik našoja hańby, našoho poniženia... I perše čym chto-leń môh što-nebuď skazati, komendant, usmichajučsie, zadovolany z sebe i vpevniany, uziav svistolika, kotory ciêly čas ležav, i zasvistav na jôm, a zo svistolika vyvališie šče dostatočno sažy, kob pubruditi ne tôlko komendantove licie, ale i mundur, i pered usiêm prysypati tyje ordery, kotory ozdablali joho hrudi... Bačte, kryknuv starý přeruvciôv, što tam ja i što tam inšy, ale vy tut komendanta znevažyli..! Ale komendant skazav, kob jomu prynesli lustro zo stiny v siênciach, prýcesav sobiê napomadžanu i napachniučanu hryvku, i taki jak byv, začorniany, skazav: Dobre mniê tak, ja sam sobiê svistav! I z apetytom uziavšie za mjaso z šypšynovym sosom, prosiačy, kob jomu potum prynesli dzika z kapustoju, klasyčno spečanoho, bo siête jiêdlo vôn uvažaje za perekusku... Hraľa muzyka, pan Kopřiva z Vykaní spivav, bubon i taliérki basovali, a pokôlko z nami byv komendant, my zsunuli stoły i za hodinu vže pospieli poperesiadatisie, pomišatisie odny z druhimi, i vsiê na povny hołos spivali pisniê, kotory vsiêm podobalisie, a z nami spivav komendant, kotory, čorný jak muryn, pokazav nam dorohu do zhody, vyjaviv svoje majsterstvo v dyplomaciji, tak što my začali hovoryti na joho Gubernator of Kersko. Jak ja vže kazav, vy nikoli ne bačili i ne mohli pobačyti, što bačyv ja, što bačili my, što stałosie posli toho, jak od nas, z Velenki, zastrêlili v přeruvskuj školi dikoho kabana, abo inačej dzika... Koli pro siête ciêlu slávnu hostinu doznałasie včytelka, taja, kotora same včyła, koli kaban ubiêh do její klasy, a naš polovničy Janeček umertviv toho dikoho zviéra na samôj katedry tak, što pani včytelka mohla vkazôvkoju pokazati diêtiam i opisati vsiê časti i nazvy dzika, to taja pani včytelka škodovała, što ne mohla vziati z soboju diti podivitisie na siête hostinu, prý kotoruj vona mohla b diêtiam nahladno vkazôvkoju pokazati i vytłumačyti, čym je češki problem, kotoromu vže čuť ne tyšcu liêt...

Jak czytamy alfabet podlaski

Język podlaski zapisujemy zmodyfikowanym alfabetem łacińskim, różniącym się nieco od alfabetu polskiego. Poniżej podajemy zasady czytania liter, które nie występują w alfabetie polskim, oraz tych, których wymowa w gwarach podlaskich różni się od wymowy literackiej w języku polskim.

Literę **Č č, Š š, Ž ž** czytamy odpowiednio jak polskie **Cz cz, Sz sz, Ż ż**.

Literę **Ď d', Ě ě** czytamy odpowiednio jak **miękkie d, t** w języku rosyjskim (**đb, mb**).

Literę **V v** czytamy jak polskie **W w**.

Literę **H h** czytamy dźwięcznie, to znaczy jak **dźwięczny odpowiednik głoski Ch ch**.

Literę **Ł ł** czytamy bez zaokrąglenia warg, dotykając językiem przednich zębów, jak **Л л** w języku białoruskim lub rosyjskim.

Dyftong **Ô ô** czytamy zaczynając od **u** i szybko przechodząc do **o**.

Dyftong **IÊ iê** czytamy zaczynając od **i** i szybko przechodząc do **e**.

Dyftong **Ê ê** czytamy zaczynając od **y** i szybko przechodząc do **e**.

Pozostałe litery alfabetu podlaskiego czytamy jak odpowiednie litery w alfabetie polskim.

Wspierajmy Svoja.org

Niniejszą lekturę pobraliście Państwo z biblioteki serwisu Svoja.org lub zrobiła to osoba, od której otrzymaliście Państwo ten plik. Wszystkie zasoby Svoja.org znajdują się w domenie publicznej, korzystanie z nich jest wolne od opłat.

Serwis Svoja.org założyliśmy na przełomie lat 2007 i 2008 z myślą o ratowaniu języka podlaskiego i jego dziedzictwa. Misję tę staramy się realizować w sposób maksymalnie spójny i uporządkowany, tzn. nadając temu mówionemu dotąd językowi formę literacką, własny alfabet i kodyfikację gramatyczną oraz utrwalając jego specyfikę i bogactwo syntaktyczne. To ostatnie zadanie realizujemy poprzez publikację tekstów oryginalnych oraz przekładów światowego dziedzictwa literackiego.

Nigdy nie zakładaliśmy, że będziemy zarabiać na tej działalności, i nie zamierzamy tego robić. Swoją pracę traktujemy jako spłatę dłużu wobec przodków, którzy nie dysponując dobrodziejstwami technologii zachowali nasz język do obecnych czasów i pokoleń potencjalnych użytkowników. Uważamy, że konsekwentne wprowadzanie języka na salony świata cyfrowego i jego „zadomowianie” w realiach epoki komunikacyjnej daje pewne nadzieje na dalsze [prze]trwanie.

Jeśli po lekturze e-booka, czytają Państwo również ten dodatek i mają podobne przemyślenia, to jakaś część naszej misji została wykonana.